

JAK SKUTECZNIE UCZYĆ SIĘ JĘZYKA OBCEGO?

informacje bazowe

Jan Y. zasiada do nauki języka obcego, gdy mu się przypomni lub gdy akurat ma czas. Ucząc się opiera się głównie na wykonywaniu ćwiczeń z gramatyki i listach pojedynczych słówek. Unika mówienia w języku obcym, nie słucha niczego poza piosenkami, a czyta tylko teksty z podręcznika. Janowi Y. dobre opanowanie języka obcego raczej nie grozi. Nie dlatego, że nie ma talentu. Po prostu niewłaściwie organizuje sobie naukę.

Drogi Czytelniku, jeżeli odnalazłeś w podejściu Jana część własnego stylu uczenia się języka obcego, ten artykuł jest dla Ciebie.

Dobra wiadomość

Aby opanować język obcy na dobrym poziomie (B2)¹ nie jest potrzebny szczególny talent językowy, wybitna pamięć czy wysoki iloraz inteligencji. Również wiek uczącego się nie decyduje o sukcesie. Jedynie opanowanie wymowy na poziomie zbliżonym do rodzimego użytkownika języka wymaga pewnej dozy predyspozycji.

Kluczem do sukcesu są:

- AKTYWNOŚĆ uczącego się,
- systematyczność,
- różnorodność w uczeniu się,
- brak strachu przed mówieniem,
- motywacja,
- dobre osłuchanie się z językiem,
- właściwie sformułowane cele.

¹ Poziomy opanowania języka: początkujące A1 i A2, średniozaawansowane B1 i B2,

Aktywność uczącego się to ...

przede wszystkim wykorzystywanie oraz organizowanie sobie wielu różnych okazji do kontaktu z językiem obcym m.in:

- wplatanie do codziennie wykonywanych czynności np. korzystanie z obcojęzycznej wersji w bankomacie, sporządzenie listy zakupów w obcym języku,
- zwracanie się do nauczyciela języka obcego w tym właśnie języku, wykorzystując naturalne sytuacje komunikacyjne np. powitanie, usprawiedliwienie, zapytanie,
- lektura czasopisma obcojęzycznego,
- oglądanie różnych programów w obcym języku starając się cokolwiek lub jak najwięcej zrozumieć (zależnie od etapu nauki),
- rozwijanie własnych zainteresowań wykorzystując obcojęzyczne materiały zamieszczone w Internecie.

Systematycznie czyli ...

codziennie, w krótszych sesjach, zamiast raz w tygodniu przez kilka godzin. Wspieramy w ten sposób proces zapamiętywania i efektywniej wykorzystujemy czas przeznaczony na naukę. Łatwiej jest bowiem skoncentrować uwagę przez np. pół godziny niż trzy. Poza tym po tygodniu przerwy nie pamiętamy tyle, ile ucząc się z dnia na dzień.

zaawansowany C1, poziom biegłości porównywalnej z językiem ojczystym C2.

Różnorodnie oznacza ...

z jednej strony rozwijanie różnych umiejętności językowych tj.:

- rozumienia tekstu czytanego,
- rozumienia ze słuchu,
- tworzenia wypowiedzi pisemnej,
- mówienia.

Każdy z powyższych punktów łączy się ze wzbogacaniem zasobu słownictwa oraz opanowywaniem zasad gramatyki.

W zależności od ogólnego celu nauki można określonym umiejętnościom poświęcić więcej uwagi niż innym, jednak bez całkowitego pomijania żadnej z nich. Warto również pamiętać o tym, że poprzez czytanie i słuchanie rozwijamy język pasywny, ten który rozumiemy, ale niekoniecznie potrafimy poprawnie użyć. Z kolei ćwicząc mówienie i formułując wypowiedzi pisemne rozwijamy aktywną znajomość języka. Wydobywamy wówczas z pamięci słownictwo i zasady użycia go, dostosowujemy wypowiedź do odbiorcy i sytuacji.

Różnorodność to także uczenie się nie ciągle w taki sam sposób. Oznacza to pracę nad rozwijaniem zasobu słownictwa nie tylko korzystając z tzw. listy słówek, ale również m.in. poprzez opanowywanie krótkich, „życiowych” zdań. Rozwijanie poprawności gramatycznej nie tylko wykonując ćwiczenia z podręcznika do gramatyki, ale np. formułując zdania wg określonej struktury, które będą uczącemu się treściowo bliskie, atrakcyjne. Kształcenie rozumienia ze słuchu nie tylko w formie „zwykłego” słuchania piosenek, ale np. podczas słuchania uzupełnianie wykonanych samodzielnie luk w tekście. Czytanie nie tylko tekstów do nauki języka zamieszczonych w podręczniku, ale również sięganie do literatury (z

ułatwieniami dla uczących się wg poziomów zaawansowania lub autentycznej). Pisanie nie tylko, jako przepisywanie czy przekształcanie zdań, ale również samodzielne formułowanie myśli na piśmie np. napisanie maila do hotelu w sprawie (wyimaginowanej) rezerwacji.

Strach przed mówieniem i błędami

Wiele osób boi się mówić w obawie przed błędami. Jednak popełnianie błędów jest wpisane w proces uczenia się. Lepiej jest powiedzieć z błędem niż wcale, co nie oznacza, że ładnie jest mówić z błędami. Jednak strach przed nimi nie powinien blokować i powodować, że uczący się unika mówienia, ponieważ wówczas nie ma praktyki i tym samym szans na postępy. W mówieniu najważniejsze jest spełnienie warunku komunikacji. Nasz rozmówca powinien przede wszystkim wiedzieć, o co nam chodzi. Duży plus dla nas, jeśli zrobimy to poprawnie gramatycznie.

Kwestia podejścia do błędu w dużej mierze odróżnia styl uczenia się dzieci od uczenia się młodzieży czy dorosłych. Maluchy po prostu mówią. Starsi często stosują różne wymówki, żeby nie powiedzieć, lub podejmują się tej czynności ze sporym oporem. Która grupa ma większe szanse na sukces?

Z biegiem czasu i pod warunkiem uważności oraz chęci doskonalenia się błędów będzie coraz mniej. Początkowo uczący się nie słyszy swoich pomyłek. Potem zrobi błąd i to zauważy, po fakcie. W kolejnym etapie w ostatniej chwili zorientuje się, że trzeba jednak powiedzieć inaczej. W końcu powie poprawnie, bez potrzeby analizowania i z czasem całkowicie zautomatyzuje daną

umiejętność. To wymaga praktyki, cierpliwości i z pewnością nie dzieje się w ciągu paru miesięcy nauki.

Motywacja

Motywacja wewnętrzna, czyli wola uczącego się pozwoli mu zajrzeć do materiałów częściej i spędzić z nimi więcej czasu. Dodatkowo będą temu towarzyszyć pozytywne lub przynajmniej neutralne emocje. To dla nauki, i to nie tylko języka, bardzo korzystna sytuacja. Z kolei, gdy motywacja jest tylko zewnętrzna, narzucona np. język obcy jest obowiązkowym przedmiotem w szkole, to nauka trwa tak długo, jak czynnik motywujący działa, czyli np. do zaliczenia klasówki. Grozi to brakiem systematyczności, negatywnymi emocjami i niechęcią a w konsekwencji słabymi efektami.

Czasami nawet przy silnej motywacji wewnętrznej pojawiają się trudności np. w zachowaniu systematyczności. Warto wówczas podbudować własne chęci rodzajem kontroli z zewnątrz np. poprzez regularne spotkania z innym uczącym się i wspólną naukę, lekcje z mądrze wymagającym nauczycielem lub konkretny cel np. wyjazd na wakacje do danego kraju czy zdanie egzaminu językowego.

Istotne jest również uświadomienie sobie, że za efektywność nauki odpowiedzialny jest przede wszystkim sam zainteresowany. Zachowanie samodyscypliny w uczeniu się i ustalenie dziennych priorytetów (a tym jest język obcy, jeżeli naprawdę chce się go nauczyć) wcześniej czy później zaowocuje.

Dobre osłuchanie się z językiem

Osłuchiwanie się z językiem jest ważne od samego początku. Nie tylko po to, by ćwiczyć rozumienie, ale również, by poznawać melodię języka i prawidłową wymowę w różnych wydaniach (nie tylko w wydaniu nauczyciela). Dobre osłuchanie się to podstawa do coraz lepszego naśladowania. Szczególnie początkowym etapom uczenia się języka powinno towarzyszyć jak najwięcej słuchania i to nie tylko piosenek, ale także seriali i filmów (bez polskich napisów), radia, programów TV czy tzw. youtuber'ów.

Na szczęście czasy, kiedy uczący się słyszeli język obcy w oryginale tylko od święta, już minęły. W dobie Internetu można obcować z nim na co dzień, w przeróżnych odsłonach. Bez wychodzenia z domu i bez ponoszenia kosztów. Wystarczy świadomość, że jest to niezbędne, i ... chęć.

Właściwie sformułowane cele nauki

Ostatni kluczowy element w nauce języka obcego to właściwe sformułowanie celów nauki. Czy celem powinno być nauczenie się 50 słówek z listy lub wykonywanie ćwiczeń gramatycznych przez pół godziny dziennie? Raczej nie. Efektywniejsze jest pomyślenie o celu nie w kategoriach ilościowych, ale jakościowych. Oznacza to określenie nie tego, ILE czasu spędzi się na nauce lub ILE słówek się nauczy lub ILE ćwiczeń się wykona. Rzecz w tym, by dążyć do opanowania konkretnych umiejętności. Na etapie początkującym można postanowić, że w danym dniu nauczy się podawać najważniejsze informacje o sobie lub tworzyć zdania w 1 os. l. poj. (czyli o sobie) z kilkoma popularnymi czasownikami albo opanuje się zdania potrzebne, by wynająć samochód za granicą. Z kolei osoby

średniozaawansowane mogą szczegółowo opisać fragment swojego dnia np. spóźnienie do pracy, jego przyczyny i

konsekwencje lub zrelacjonować jeden z tematów usłyszanych w wiadomościach.

Powodzenia w nauce:)

Karina Belkner-Malowaniec
logopeda, germanista

Artykuł powstał na bazie:

- R. Kleinschroth, *Sprachen lernen. Der Schlüssel zur richtigen Technik*, Rohwolt Verlag 2000
- Bloga językowego „Madame Polyglot”
- Osobistych doświadczeń związanych z nauką języków obcych i nauczaniem.